

Luontoaskel terveyteen -ohjelma 2022-2032 yhdistää terveys- ja ympäristötavoitteet

Hanna Haveri

LKT, neurologian erikoislääkäri

Planetaarisen terveyden lääkäri, Päijät-Sote

Luontoaskel terveyteen -ohjelman taustat

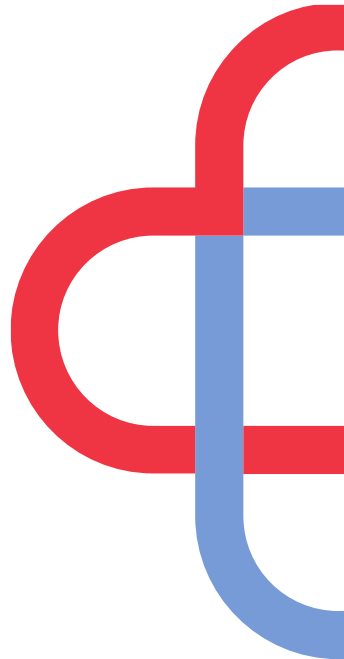
- Kansansairauksien lisääntyminen (non-communicable diseases)
- Ilmastonmuutos
- Luontokato

LAHTI ON TEHTY KESTÄVÄKSI.

greenlahti.fi

Lahti – Euroopan ympäristöpääkaupunki 2021

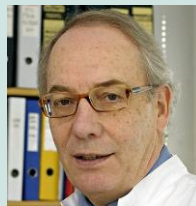
Lahden Yliopistokampus
LAHTI UNIVERSITY CAMPUS

Ohjelmavalmisteluissa mukana

Marina Erhola

Päijät-Hämeen
hyvinvointi-
yhtymä
(Päijät-Sote)

Tari Haahtela

HUS Helsingin
yliopistollinen
sairaala,
Helsingin
yliopisto

Milla Bruneau Saara Vauramo Elina Ojala

Mika Kemppainen, Ismo Malin, ym.

Lahden kaupunki, Kestävä Lahti -säätiö

Minna-Maija Salomaa

Anna Vuori, Merjo Laine, Marju Prass

Lahden
Yliopistokampus

Jaana Halonen Pekka Jousilahti Suvi Virtanen

Satu Männistö, Martin Täubel, ym.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL)

Jenni Lehtimäki Kati Vierikko Eeva Furman

Marko Tainio, Minna Kaljonen, ym.

Suomen ympäristökeskus (SYKE)

Aki Sinkkonen

Luonnonvara-
keskus (Luke)

Jussi Nikula

WWF Suomi

Heikki Setälä

Topi Tanskanen,
Riikka Puhakka,
Christopher
Raymond, ym.

Helsingin yliopisto

Luontoaskel terveyteen

Lahden seudun terveys- ja ympäristöohjelma 2022–2032

Luontoaskel terveyteen –ohjelma 2022-2032

- Alueellinen ohjelma
- Jatkaa Lahden kaupungin ja koko Päijät-Hämeen ympäristö- ja terveystyötä
- Yhdistää terveys- ja ympäristötavoitteet
- Käytännön toimenpiteet ja viestintä eri tasoilla
- Monialainen tutkimustoiminta ja tiiviit asiantuntijaverkostot
- Yhteistyö kolmannen ja neljännen sektorin kanssa
- Kumppanuudet ja liiketoimintamahdollisuudet

TAVOITTEET

Kansansairauksien
ehkäiseminen

Luonnon moni-
muotoisuuden
edistäminen

Ilmaston-
muutoksen
hillintä ja
muutokseen
sopeutuminen

Terveys- ja
ympäristö-
toimijoiden
yhteistyö

Taloudellinen
vaikuttavuus

Muutetaan ravitsemusta terveellisemmäksi ja kestävämmäksi

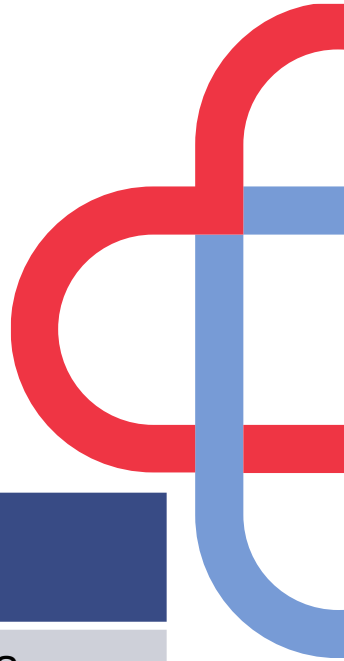
Lisätään liikuntaa ja fyysistä aktiivisuutta

Parannetaan asuinympäristön terveellisyyttä ja kestävyyttä

Edistetään ihmisten monipuolista yhteyttä luontoon

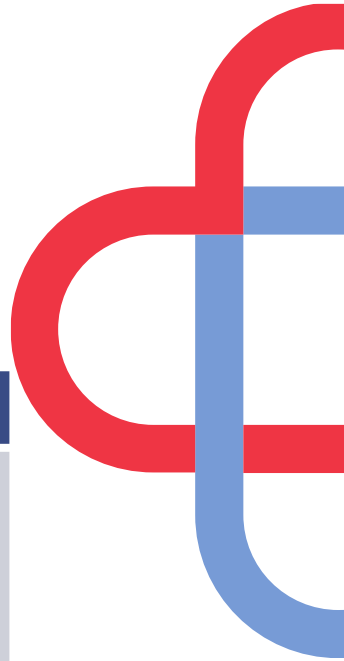
TEHTÄVÄT

Kansansairauksien ehkäiseminen

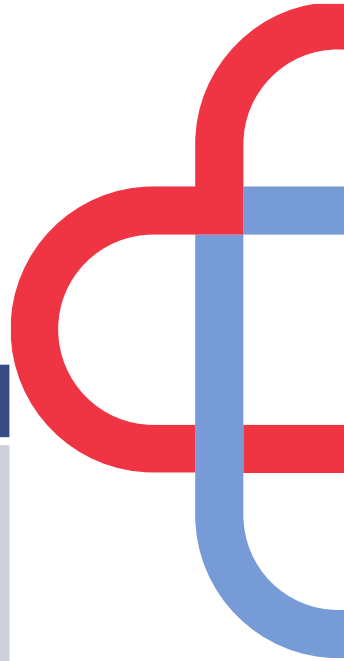
Tyypisairaudet	Indikaattorit	Todentaminen	Riskit
1) Lihavuus 2) Tyypin 2 diabetes 3) Masennus 4) Astma	1) Tyypisairauksien ilmaantuvuuden pysäyttäminen 2) Työ- ja toimintakyvyn haittojen vähentäminen 3) Terveyserojen kaventaminen	1) Terveysten ja hyvinvoinnin rekisterit 2) Hyvinvointikertomukset 3) Hyvinvointikyselyt	1) Monitekijäisyys 2) Elintapamuutoksen laajuus 3) Motivaatio

Luonnon monimuotoisuuden edistäminen

Indikaattorit	Todentaminen	Riskit
Indikaattorimäärittely Lahden kaupungin osalta vuoden 2022 aikana	Arviointitapa määrittyy indikaattorityön myötä	1) Maa-alaa vaativat tai luonnonsuojelullisia riskejä sisältävät hankkeet 2) Ohjelman vaikuttavuuden erottaminen muista viherryttämis- ja luonnonsuojelutoimista

Ilmastonmuutoksen hillitseminen

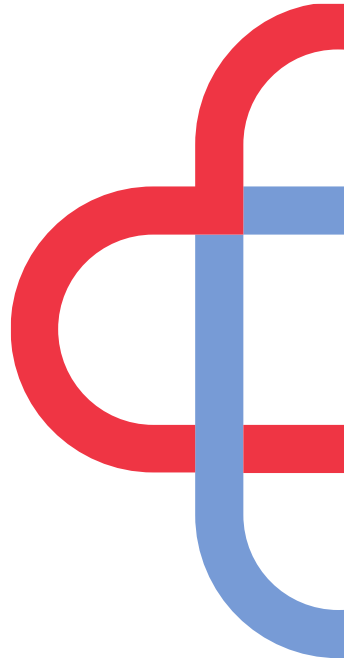
Indikaattorit	Todentaminen	Riskit
1) Tuotantoperusteisten hiilidioksidipäästöjen vähentäminen 80 % 2) Kotitalouksien kulutusperusteisten hiilidioksidipäästöjen vähentäminen 3) Lahden kaupunki hiilineutraali 2025	Säännöllinen päästöjen laskenta	1) Osuus ohjelmassa pieni 2) Pieni painoarvo kulutuskäyttäytymisen, joukkoliikennesuunnittelun ja energiamuotojen valinnan merkitykselle 3) Miten erottaa ohjelman vaikutukset muista ilmastonmuutoksen vastaisista toimenpiteistä

Terveys- ja ympäristötoimijoiden yhteistyö

Yhteistyön osa-alueet	Indikaattorit	Todentaminen	Riskit
1) Tutkimus 2) Viestintä 3) Koulutus	1) Toimivat yhteistyön rakenteet 2) Tutkijaverkosto ohjelman ympärillä 3) Planetaarisen terveyden koulutuskokonaisuudet	1) Yhteisten tutkimushankkeiden määrä 2) Koulutuskokonaisuuksien määrä	1) Rahoitus 2) Koulutuksen yhteistoteutuksen haasteet

Taloudellinen vaikuttavuus

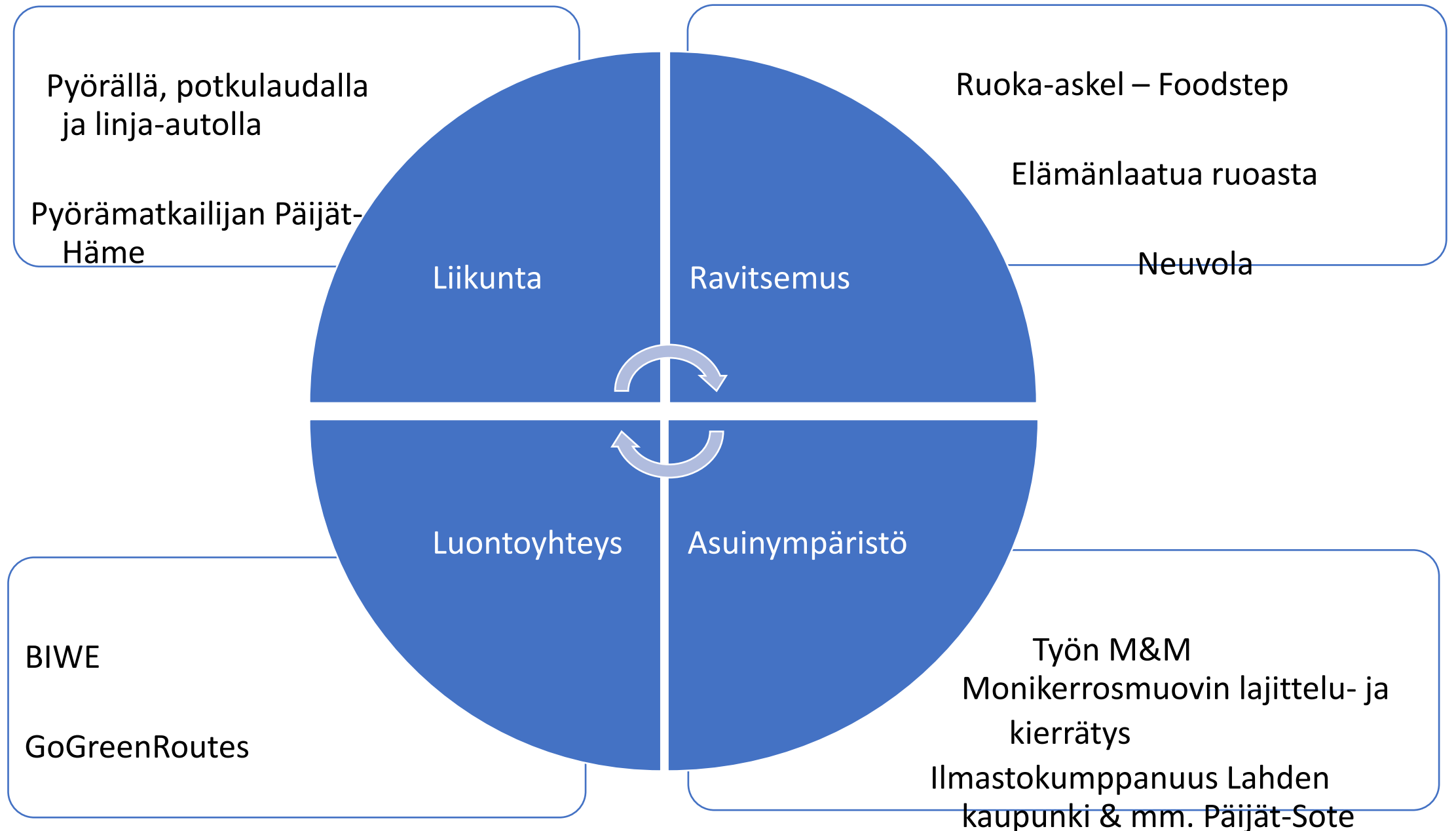
Indikaattorit	Todentaminen	Riskit
1) Erikoissairaanhoidon tarpeen vähentyminen 2) Ympäristöalan yritysten ja työpaikkojen lisääntyminen	1) Tyypisairauksien ja riskitekijöiden kustannusten seuranta 2) Menetetyn toiminta- ja työkyvyn kustannusten seuranta 3) Ympäristötoimiin liittyvät julkisten investointien kustannukset	1) Talousvaikutusten arviointi hankalaa sosiaali- ja terveydenhuollon rakennemuutoksissa 2) Ohjelman ympäristötyöstä aiheutuvat kulut vs muiden hankkeiden ja ohjelmien kulut

TUTKIMUS JA OPETUS TUKEVAT LUONTOASKEL TERVEYTEEN -OHJELMAA

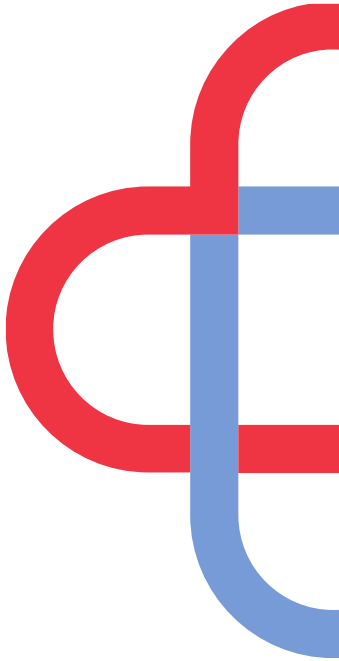
Konkreettisia toimenpiteitä/hankkeita

Työmatkaliikkumisen edistäminen

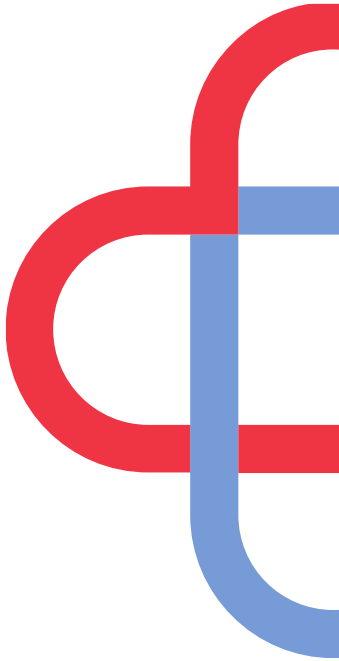
”Pyörällä, potkulaudalla ja linja-autolla”

- Kohderyhmä Päijät-Soten henkilökunta
- Pilotissa edistetään työpäivän aikaista liikkumista
- Tulosten perusteella laajemmin henkilökunnalle
- Tavoitteena työhyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- Ekologisempi liikkumisen malli

Jalmarin ilmastokumppanuus

- Geriatrisen keskuksen ilmastokumppanuus Lahden kaupungin kanssa
- Tavoitteita
 - Kierrätyksen tehostaminen
 - Vaippojen käytön järjeistäminen
 - Ruokahävikin vähentäminen
 - Työhyvinvoinnin lisääminen
- Tuloksia jo mm. vaippajätteen vähentämisestä

Terveysmetsä

- Keskussairaalan läheisyydessä
- Kehittämistyötä GoGreenRoutes-hankkeessa
- Yhteistyö Päijät-Soten ammattilaisten kanssa
- Hyödynnetään jo työhyvinvointikampanjoissa
- Monialaista tutkimustoimintaa suunnitteilla
- Kansainvälistä yhteistyötä

6

7

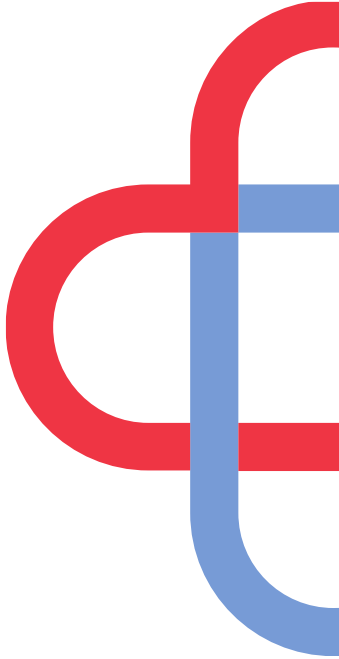
8

9

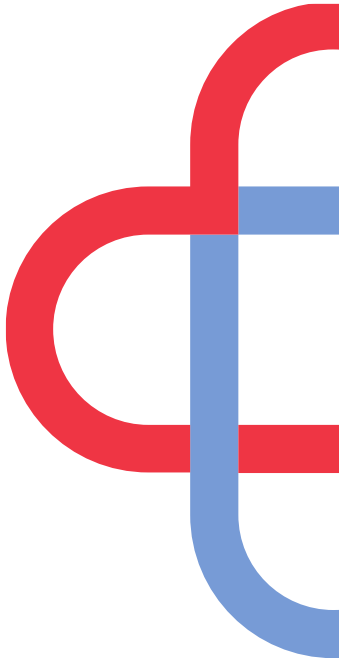
Yhteistyön hedelmiä

- Ohjelmatyö tiivistänyt yhteistyötä Päijät-Soten, Lahden Yliopistokampuksen ja Lahden kaupungin välillä
- Innoittanut tutkijoita, klinikoita ja virkamiehiä
- Herättänyt kiinnostusta eri tutkimusorganisaatioissa
- Vireillä useita hankehakemuksia, joissa Päijät-Sote kumppanina
 - Esim. liikunta ja luontokontaktit (4 kansallista/kansainvälistä konsortiota)
- Yhteiset tutkimusprojektit aiheista luontokontaktien ja monimuotoisen asuinympäristön vaikutukset terveyteen ja hyvinvointiin
- Yhteiset kampanjat edistämään terveellisempiä ja kestävämpiä elämäntapoja
- Yhteinen julkaisutoiminta ja asiantuntijakirjoitukset alueellisissa lehdissä

Tarvitsemme rohkeita avauksia

- Päijät-Soten Planetary Heath –lääkäri
- Kestävän kehityksen päällikkö, Päijät-Sote
- Lahden Yliopistokampuksen tutkimuskoordinaattori planetaarisen yhteistyön edistämiseksi
- Lahden kaupungin työ kohti EU-ympäristöpääkaupungin asemaa
- Ennakkoluulottomuus kutsua monitieteisesti asiantuntijoita yhteistyöhön

Tutustu ohjelmaan:
pajat-sote.fi/luontoaskel-terveyteen

